

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Овај листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е на годину 4, на половину 2 а на четвртъ године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 3.

22. Јануара.

1859

Школски закони

за учителъ.

1. Неиди у школу, докъ се ниси за предаванѣ спремио.

2. Непочинѣи школе, докъ се ниси Бога поменуо и њму се помолио.

3. Уђи у школу ти први, а изађи последњи.

4. Дочекуй децу милостно, држи благо, одпуштај любовно нека заволоду с тебе и школу и науку.

5. Живећи само за свое званѣ, нетраћи школског времена на друго кошта.

6. Ако децу вешго занимати умешъ, биће ти у школи миръ и редъ, и нећеш никад несташлука каштиговати требати.

7. Буди с' погрешкама дечимъ стрелъивъ, невине су, штеди их с' каштигомъ.

8. Уздржи се одъ груби речи пред децомъ; њина е душа невина, чувай да е неоскврнишъ.

9. Буди дечимъ непристойностима добри вртаръ, што изданке тамани, а не и воћке.

10. Гледай да свака наука, што е деци даешъ, буде и срцу и уму храна.

11. Пре свега учи децу побожности; кад су Божиегъ порекла, нека имъ и наука о Богу прва у души буде.

12. Буди у свему лепомъ и доброме пример деци, нека за тобомъ као за светиломъ ходе; потврди твою устмену науку и деломъ, пак ће се у њину душу јошть тврђе уватити.

Плодъ доброгъ воспитанія.

(У писмама одъ Х. Шмидта.)

Писмо цето.

Марія брату свомъ Милою.

Драгиѣ браше!

Нисамъ у станю захвалити теби на твојој према мени братинској любви и доброты. Твое писмо што си господину свештенику послао, учинило е мене срећномъ, послушай само како се то случило:

Чимъ приимимъ писмо твое, обучемъ се у мое свечане хальнице, кое су истина сиромашке, али зато опеть сасвимъ чисте и одемъ предъ подне господину свештенику. Нађемъ га у врту гдѣ се съ читанъмъ занима. Я га полюбимъ у руку и рекнемъ: Ево самъ пречестности вашој донела писмо отъ мога брата. Господинъ свештеникъ остави одма књигу на страну, отвори писмо и почне читати. На лицу његовомъ опазимъ я да му се писмо допада. „То е льпо отъ твога брата,“ прочитавши писмо рекне онъ. „Иштели онъ теби чешће. Я изнесемъ твоя два писма. Онъ ихъ прочита и рекне: васъ двое сте добра дѣца. Родители ваши имали су право што су васъ добро воспитали. То выше вреди него да су вамъ главницу отъ 10,000 форинтій оставили. Али вы обое потребуете туђе помоћи и стараня, и я се надамъ да се вами може помоћи. Отъ мое стране чинитѣу я све што ми у власти стой и дотле се смираты нећу, докгодѣ тебе любезно дѣте мое у болѣмъ станю невидимъ.

Садъ иди кући, я ћу те наскоро позвати. — На ово полюбимъ я свештеника опеть у руку и одемъ.

Тай истый данъ предъ вече дође у наше обита-
лиште служитель благородногъ господина властелина
овдашнѣгъ и позове ме да неотложно съ нѣмѣ у
дворъ идемъ. Я поѣмъ одма, а старый служитель
каже ми узъ путь како теоба да се предъ господомъ
владамъ, и уведе ме у одну врло лѣпу дворану. Бла-
городный господинъ властелинъ и милостива госпођа
седѣли су башъ при столу, и господинъ свештеникъ
нашъ ту е быо. Я се поклонимъ и милостиву госпођу
у руку полюбимъ. Она се любезно осмѣне и рекне
ми: „Мени бы требала една дадиля; били ты мала
кодъ мене остала? О милостива! отговоримъ я, и сузе
благодарности потеку ми низъ образе. Выше ни рѣчце
нисамъ могла проговорити. „Е дакле добро,“ продужи
рѣчь госпођа, „а ты дакле остани кодъ насъ па ако
се добро владала будешъ я ћу се за тебе старати.
Я юй полюбимъ опеть десницу и оросимъ ю съ су-
зама моима. „То е найлѣпшій знакъ благодарности“
настави она. „Тако, ты си садъ моя кћи.

Отъ тога часа живимъ я у двору. Милостива го-
спођа тако е добра као какавъ анђео съ неба, она ме
е одма у нове хальине преобукла, и тако самномъ по-
ступа, као да ми е рођена мати. На кратко да ти из-
кажемъ я самъ тако весела и задовольна као да самъ
на небу. Чимъ то вече у мою спретну клѣтву уѣмъ,
паднемъ на колѣна и съ дѣтиньскомъ любави благо-
даримъ Отцу небесномъ на великой милости нѣговой
кое ме е сподобіо. Заиста садъ самъ увидѣла да тво
Бога люби и на нѣга се ухва тай е ереѣанъ и пре-
ереѣанъ. Радуйсе са мною заедно сладки мой брате.
Богъ е добаръ па ће онъ и за тебе се старати, као
што се старао за твою тебе навѣки любећу сестру

У Обрежу 15. Іулія 1850.

Марію.

Писмо Шесто.

Милое сестри своіой Маріи.

Сладка сестро!

Писмо твое прімію самъ и изъ нѣга на велику радость разумѣю да си ты среѣнна постала. Видишь слатка сестрице да су право имали наши покойни родители кадъ су намъ казывали да се Господъ Богъ отчески стара за све люде. Промисао нѣговъ чудесно показао се и садъ, руководећи и упућуюћи тебе къ великой и знаменитой среѣни кою си получила, и зато дужни смо насъ обое нѣга любити, и благодарни бити нѣму отцу и заштитнику своіу сирочади. Истина мы Бога невидимо али изъ дѣла нѣговыхъ совершенно увѣрени можемо бити да е Онъ свагда али ондѣ найближе гдѣ е нужда найвеќа. — Често реkiemъ я у себя: „О да е ту радость добра мати наша доживити могла!“ па онда онегъ помыслимъ: „Не, можда се то небы тако догодило, да не она умрла! — Благій отаць небесный све на добро управя. Онъ е матеръ нашу къ себѣ у небо прімію, а теби добро мѣсто нашао, гдѣ ћешъ се отранити и воспытати моћи. Мати бы наша на овомъ свѣту многе тужне и горке часове проводила а тамо садъ блаженство ужива. Она теби выше небы могла помоћи, а садъ ти е Богъ другу матеръ поклонію.

Али изъ свега тога види се како е добро, кадъ се човѣкъ честно влада и исто полезно научи. Да мы нисмо научили читати и писати, и да насъ родители наши нисеу добро воспатали; ты небы садъ тако среѣнна была да службу у властелскомъ двору добывшь. Хвала д-кле и вечита упомена буди нашимъ побожнымъ и добродѣтельными родителями, кои су насъ учили да се нетреба само у новаць и богатство уздати, него да се треба свагда добродѣтели и прилѣжанія др-

жати. Ето видишъ непріятельи су сво иманѣ наше разграбили, и насъ съ родители наши заедно изъ отечества прогнали; али добро владанѣ, поштенѣ и оно што тко зна и умѣ не да се отети ни отузети, па зато башъ и естъ добродѣтель найвеће и едно благо на овоме свѣту.

Я самъ се садъ у надежди на Бога на ново утврдио, и ни о чему се другомъ небринемъ, него само о томе да по вољи нѣговой и закону нѣговомъ светомъ животъ мой управлямъ. Чини и ты любезна Маріа тако, а за све друго Богъ ће се старати.

Съ Богомъ.

У Цвѣтномъ долу 3. Августа 1850.

Твой рођеный братъ
Милов.

Задатци за диктанда у срб. нар. школама.

X.

Школске пословице.

Ако си добаръ себи си, ако неваляо, себи.

Безъ муке нема науке.

Болъ ништа незнати, негъ коекако.

Буди благодаранъ учительима твоима.

5. Буди истинитъ и искрентъ (а не лажливъ ни при-
творанъ)

Буди учтивъ и улуданъ, и услужанъ и любезанъ,

Буди покоранъ стариемъ твоме.

Власти поштуй, законима се повинуй.

Говори истину, истину воли Богъ и люди.

10. Дете посластичаво часомъ е крадливо.

Добаръ ђакъ држи све свое ствари чисто и у реду.

Добаръ ђакъ чува свое кнѣге и альбине, а неваляо ихъ
дере и разбацуе.

Добаръ ђакъ сваку лекцију кодъ куће повтори.

Добаръ ђакъ најпре лекцију научи, после се игра.

15. Добра деца кудкодъ иду, иду мирно и лепо, и мило се гледати за њима.

Добра деца никадъ едно другомъ пакости нечине, а неваљала сваки часъ.

Добра деца седе у школи мирно, и стоје у цркви скромно, а неваљалу ваља терати отудъ.

Добра се деца онудъ најрадије забављаю, где ће што добро чути и видети.

Добра се деца пре за своје родителъ негъ за себе Богу моле.

20. Добра су деца увекъ покорна и послушна.

Добри ђаци дођу увекъ чисти и опремни у школу.

Добру децу милуе Богъ и люди.

Држи редъ, редъ држи светъ.

Захвали свакомъ на свачемъ, хвала е мила Богу и людма.

25. Играйте се као воспитана деца, не као невоспитана.

Искренога сваки милуе.

Ко воли неваљалу децу? нико.

Колико знашъ, толико вредишъ.

Ко ништа неучи, није вреданъ да живи.

30. Ко непази, никадъ ништа не научи.

Ко сваки данъ помало добра научи, за кратко ће време гомили га знати.

Коя се деца своимъ учителяма, родителъма и стариима не повиную, све ће несрећни люди бити.

Ко е мударъ? Ко одъ свакогъ учи, штогодъ добра види

Ко законе непоштуе, тогъ ће закони каштиговати.

35. Неваљала деца неваљали и несретни люди буду.

Неваљалу децу савъ светъ омрази.

Неваља се с' опаснимъ стварма играти, еръ у часу несрећа изађе. (кое су те опасне ствари и игре)

Недирай туђе, па неће нико твоје.

Нелакоми се на послатице, да непроћешъ ало.

40. Нелажи; нема веће погани одъ лажи.

Непажљивъ ђакъ себи највећма уди.

Непсуј! псовка е многомъ, много зло навукла.

Несвађай се! Цигани се свађаю; небуди тако.

Несташка е најлакше познати, увекъ е прљавъ, извртъ и изгребенъ.

45. Нечини другомъ, што себи радъ ниси.

Нечини другомъ пакости, па неће ни теби други.

Нико оногъ ђака непоштуе, кои своју дужност занемари

Нико се ние наученъ родио.

Ние срамота незнати, него учити нектети.

50. Пази на чистоћу, ко е радъ да га сви милую.

Пази на школске часе, ко е валянъ ђакъ.

Поштуе свое родителъ и старис, ко е рад да му благо буде и да дуго поживи на овоме свету.

Помени Бога кадъ починѣшъ шта; безъ нѣговогъ благслова недође ништа.

Размисли па речи, неговори у ветаръ.

55. Сваки е почетакъ тежакъ.

Туђе недирай, а што нађешъ, подай чие е.

Црква е да се у нѣой Богу моли, а не да се собори.

Чистоћа е дика девојчка, нечиста е девојка најгора девојка.

Чувай школске ствари, као свое рођене.

60. Так валя да се одликуе свуд ходом и стоянѣмъ, игромъ и забавомъ, говоромъ и свакимъ делом.

Разделѣнѣ часова.

у србск. нар. школама.

(свршетакъ)

VII. Приметбе за учителъ на обичнимъ сеоскимъ школама.

На обичнимъ сеоскимъ, алъ и на варошкимъ фрталскимъ школама држи еданъ учителъ сва три одделена деце букварце, часловце и псалтирце усдно, и мора све оне послове свршивати, што ихъ на главнимъ школама три учителя свршую; разлика е само та, што кодъ овогъ мораю

деца 6 год. у школу ићи, док њ оно науче, што код њ оне
тровоје за 3 год. сврше. За ове учитељ слѣдујуће су при-
метбе.

1. За науку христ. има сваки данъ три четврти сата,
за свако одделенъ деце по четвртъ. Посао е слѣдујући:

са букварцима: понедељникомъ се препитаю све до-
садъ свршене молитвице и казуе една лекција далъ; остале
дане повторава се само ючераня лекција и казуе една далъ;
суботомъ се повтори све што е те неделъ научено;

са часловцима: њима се сваки данъ исти онај одсекъ
молитвице изтумачи, кои се букварцима зада, да га рецити-
рати науче. Суботомъ рецитираю и часловци молитвице ради
повтореня. Текстова за пѣние уче узъ пѣние;

са псалтирцима: сваког понедељ. приповеда им се по
една глава свешт. историе, и одма се препита по еданъ
бистрии, а остале дане сваки данъ по еданъ одъ лошии
псалтираца, на онда по кои часловацъ и буквацацъ. Субо-
томъ се препитую и прошаста недеља приповедке.

Прим. Млађи ће радо старие слушати, ер њ имъ е стваръ
нова и приповедка мила, алъ да би и старии млађе прислуша-
вали и за тај часъ мировали, валя увекъ часловце иззивати
да одређенъ одсекъ молитвице букварцима казую, док њ ови
незапамте, а псалтирце иззивати, да исти тај одсекъ ча-
словцима толкую, док њ ови неразумеу; тако ће сви у посо
заузети бити.

2. За рачунъ има сваки данъ тричетврти сата. Посао е;

са букварцима: сваки данъ по четвртъ сата умни, а су-
ботомъ четвртъ с. писмени;

са часловцима: дваредъ по четвртъ сата умни, а дваредъ
по четвртъ с. писмени;

са псалтирцима: дваредъ по четвртъ а едаредъ по с.
писм. увекъ само србскимъ говоромъ.

3. За читанъ пре подне. има сваки данъ три четврти
сата. Посао е:

са букварцима: до 13 нед. да пишу черте и писмена мала; 14. и 15. нед. силабиранѣ грађанскогъ, познаванѣ славенскогъ, и читанѣ рукописногъ, и то: дваредѣ грађ. дваредѣ славенско и едаредѣ рукописно. Одъ 16. нед. Читанѣ грађанскогъ сваки данъ пре подне;

са часловцима: триредѣ читанка, и узъ ню едаредѣ изпитъ напаметъ ученогъ, а дваредѣ часловацъ и узъ нѣга едаредѣ изпитъ напаметъ ученогъ;

са псалтирцима: триредѣ читанка и узъ ню едаредѣ рецитиранѣ напаметъ ученогъ; а дваредѣ псалтирь и рецитиранѣ истогъ.

Свако одделѣиѣ дече чита сваки данъ пре подне четвртъ сата.

4. П о я н ѣ, сваки данъ три четврти сата; посао е: са букварцима: сваки данъ четвртъ сата, понеделъ. се учи, а остале дане повтораваю, као у приметбама за учителѣ. I. раз., само овде часловци текстъ казую и пое, псалтирци га толкую, а букварци слушаю, докъ ненауче. Кадъ е нѣиовъ четвртъ сата изашо, они одлазе кући, да се са поянѣмъ часловаца незабуною;

са часловцима: овима понеделъникомъ псалтирци текстъ песме казую и толмаче и пое, докъ ови ненауче, а остале дане сами повтораваю га, као што е у приметбама за учитель II. разреда наведено;

са псалтирцима: ови триредѣ на неделю повтораваю оно, што ће се идуће неделѣ у цркви пояти, а дваредѣ читаю и толкую апостолъ, кое све и часловци слушаю.

За све ове пре подне послове отићиће по четвртъ сата и више на шушканѣ и спреманѣ за посо, и ако учитель неувуме редѣ увести и научити децу, да сви часомъ готови буду, отићиће цело време само на спреманѣ и никадъ ништа несврши; овде е дакле строгостъ и брзина преко нужна.

5. За писанѣ има сваки данъ по сата. Посо е:

са букварцима: до 6. нед. черте, до 12. мала писмена. одъ 12. диктанда писати;

са часловцима и псалтирцима диктанда, и то I. течения, часловци триредъ срб. диктандо и едаредъ слободанъ саставъ; а псалтирци дваредъ србско и едаредъ немачко диктандо, а едаредъ слободанъ саставъ; србска диктанда едаредъ рецитираю часловци и едаредъ псалтирци. (Задатке за србска диктанда и поступањъ съ њима види у школскомъ листу).

6. За читанъ и оподне има сваки данъ 1. сатъ
Посо е:

са букварцима: до 13. нед. умне игре и наука гледаня, као у приметбама за учитељ I. разреда. — 14. и 15. нед. силабиранъ грађанс. дваредъ, едаредъ познаванъ славенскогъ а едаредъ читанъ рукописногъ. — Одъ 16. нед. дваредъ читанъ грађанскогъ, едаредъ славенскогъ, а едаредъ рукописногъ, и умне игре, по шеми за I. разредъ;

са часловцима: I. течен. триредъ читанка и едаредъ часловацъ, а II. течен. дваредъ немачки букваръ, едаредъ часловацъ и едаредъ читанка; умне игре узъ букварце;

са псалтирцима: дваредъ вештбани немачка, едаредъ читанъ псалтира и едаредъ читанке.

7. Приповеданъ библ. приповедки као у II. разреду (види те приметбе) само вторникомъ се питаю и часловци и букварци, средомъ се приповеда житие едногъ светителя, те илъ идуће недеље најглавниѣга; при избору валя највише на свечарства пазити, да би деца живогъ светителя свогъ себи за примеръ узела.

Све приметбе изподъ шеме за I. разредъ вреде и овде.

Шема часова за обичне школе.

Часть.	Понедељн.	Вторникъ	Среда	Петакъ	Субота
8— $\frac{1}{4}$ 9.	Изпитъ до- сад науче- ни модит- вица, и ед- на лекција далъ.	Изпитъ ючеранъ лекције, и една далъ.	Као юче.	Као юче.	Повторенъ сви лек- ција те недељ.
— $\frac{1}{2}$ 9	Толкованъ горепоме- нуте лек- ције и из- питъ.	Као юче.	Као юче.	Као юче.	Рецитира- нъ моли- твица, колко су букварци свршили.
— $\frac{3}{4}$ 9	Приповедк св. историје и изпитъ Псалтирац.	Изпитъ неалтира- ца ючеранъ прип.	Изпитъ часловаца ючеранъ припов.	Изпитъ буквараца ючер. при- поведке	Изпитъ приповед. одъ пређа- недеља.
—9	ум. р. с бук.	Као юче.	Као юче.	Као юче.	пис. с бук.
$\frac{1}{4}$ 10	Писменъ рачунъ са	умни рач. с' Часловцим.	Као юче.	Као	писменъ рачунъ са
$\frac{1}{2}$ 10	Часловцим.	писм. рач. с' Псалтирци	Као юче.	у понедељн.	неалтир- цима
$\frac{3}{4}$ 10	букварци: до 13 недељ пишу черте и мала писмена				
— $\frac{3}{4}$ 10	14. 15. си- лаб. грађ. одъ 16. чи- танъ грађ.	познаванъ славенск. читанъ славенск.	Читанъ рукопис. чит. руко- писногъ	силабир. грађанск. читанъ грађанск.	познаванъ славенск. читанъ славенск.
—10	Часловац и рецитиран.	I. Читанка грађанско	I. Читанка рукопис.	I. Читанка и рецитиран.	Часловацъ
$\frac{1}{4}$ 11	Псалтирь	II. Читанка грађан.	I. Читанка рукопис.	II. Читанка грађан.	Псалтирь и рецит.
$\frac{1}{2}$ 11	Букварци уче пояти.	пое ту пе- сму	пое то исто	пое то исто,	Псалтирь и рецит.

11	Часловци уче пояти	пов юче- ранѣ	пов юче- ренѣ	пов юче- ранѣ	пов и про- шасто
— 11	Псалтирц. пов.	Псалт. пов.	Апост. се чита и тол.	Псал. пов.	Пѣние и Апост.
1/2	букв: до 6 нед. черте, до 12. писм. од 12 дикт.				
2	Часловци срб. дикт. и рецитир.	срб. дикт. и рецитир.	I. теч. саст. II. теч. нем.	срб. дик- тандо	Недельни
3	Псалтирци срб. дикт. и рецитир.	срб. састав.	немачки.	срб. дикт.	и
3/4	букварци до 13. нед. наука гледаня и умна игра				
— 3/4	14. и 15. по- знав. слав. одъ 16. чи- танѣ слав.	силаб. гра- ђанским. чит. гра- ђанско.	читанѣ ру- копис. читанѣ ру- копис.	познаван. славенск. читанѣ. славенск.	егзаменѣ
— 3	I. течения	—	—	—	и
	I. Читавка	Часловацѣ	I. Читѣвка	I. Читанка	
	II. течения	—	—	—	
	нем. букв.	Часловацѣ	I. Читанка	нем. букв.	
1/2	са псалтирцима	—	—	—	вечернѣ.
4	немачки	Псалтирѣ	II. Читанка	немачки	
— 4	библ. при. и изпитѣ псалтирац.	изпитѣ часловаца и букварац.	Жит. свет.	Изп. свег.	

По овомъ имаю недельно букварци: науке христ. 1 и четвѣрть сата Рачуна, 1 и четвѣрть, читаня 2 и четвѣрть, пояня 1 и четвѣрть, и писаня 2, свега 8 саати, и 15 саати слушаня.

Часловци имаю: науке христ. 1 и четвѣрть, рачуна 1 и по, читаня 2 и по, пояня 1 и четвѣрть, и писаня 2, свега 8 и по, и слушаня 14 и по.

Псалтирци имаю : науке христ. 1 и четвртъ, рачуна 1, читаниа 3 и четвртъ, пояня 1 и четвртъ, писаня 2, и приповеданя 2, свега 10 и по и слушаня 12 и по.

Ако у којој школи псалтираца неби било, валя све за нѣи одређене часе на букварце и часловце разделити.

У свима варошима, гдегодъ има централни и фрталски школа, има се овако увести, да се у фрталскимъ школама само букварци и часловци уче, а псалтирци у централну школу да иду, тимъ се деци у полакъ времена уштеди, еръ сврше прописане науке за 3 иль 4 године на кое имъ другиче 6 година отићи мораю, и далеко болъ науче све, еръ учитель манъ посла има, а више времена на нѣга, на тимъ га болъ изради, и деца више времена добию за свой собственъ посо, еръ немораю туђъ посо слушаюћи време губити.

У сеоскимъ школама читаю се и толкую ектеня и св. Еванђелие неделомъ пре Божие службе, а у осталимъ школама удешава се у тай часъ пѣние. —

Подражаваня достойно.

Старо Бечейци су на дан рођеня престолонаслѣдника Рудолфа установили, да се одсадъ сваке године на тай данъ шесторой деци по еданъ дутатъ изъ обштинске касе као награда и подраженъ даде, и то: едномъ изъ србске и едном изъ римске школе, кои се у обдѣлаваню и негованю воћа, — едной девойчци изъ србске и едной изъ римске школе, коя се у женскимъ раднями, — и исто тако по едномъ детету изъ сваке школе, кое се у краснописаню и рачуну најболъ показали буду.

Ово су мали дарци, алъ велика ободреня. Ако се и ние казао, ко е на ову срећну мисао дошао, опетъ ће благосилянъ бити на веки, а обштина е себи велику задужбину учинила, ербо ће сваки тай дукатъ за врло кратко време стотинама нѣози враћанъ бити, око се само јошъ и на то узпази, да се награде заслужнима издаду.

Угледайте се браћо! и начините себи са малимъ дарцима велике и користне задужбине! —

Д о п и с и.

В. У Сѣмбору 14. януара. Хитимъ вамъ явити, како е празникъ првога архіепископа и просвѣтителя србскогъ све-

тога Саве одъ наше школске дѣчице прослављѣнъ. Юштъ на нѣколико дана пре празника научила су дѣца свою старѣихъ разреда како мушке тако и дѣвочке школе пѣсму светоме Сави и приповѣдано имъ ѡ житиѣ просветителя и учителя народнихъ св. Симеона Неманъ и Саве. На сами празникъ говорио е у св. Предтечевой цркви проповѣдъ г. Дим. Поповићъ парохъ и нормалне школе катихетъ. После службе с' найвећомъ побожношћу одпояше ученици и ученице умилнимъ гласомъ пѣсму „Воскликнемъ любовію.“ Затимъ су сва школска дѣчица изъ обе цркве у најболѣмъ реду повратила се у велико школско здание, гдѣ е предхвальни госп. катихета водицу свечано осветію, и ученике нѣоме пошкропію. И овдѣ су такође ученици пѣсму у славу просвѣтителя нашегъ сложно одпѣвали. При овой школској свечаности присуствовали су осимъ школскогъ управителя и учителя, нѣколико родолюбивихъ Србаля и Србкиня, кои су побожнимъ усхищенѣмъ наше дѣчице яко тронутѣ били. —

Свечаность ова, која е досада само еданпутъ пре нѣколико година овдѣ држана, надамо се, да ће се одсадъ сваке годинѣ на празникъ просветителя србскогъ св. Саве, и то юштъ сѣйниѣ и великолѣпниѣ држати. Она ће заиста нашој омладини за вечити споменъ и за побуђенъ к' побожности, родолюбію и свима врлинама служити. Приликомъ описане свечаности обѣћала е госпођа Меланія супруга школскогъ управителя и препарандіе професора Ніколе Вукићевића за други разредъ дѣвочке школе, едну икону матере божіе поклонити.

Икона светого Саве, што е за дворану србскогъ педагогіума кодъ господина академичкогъ живописца Павла Симића наручена юштъ ніе готова; надамо се да ћемо ю скоро добити и баремъ 13. Фебруара на данъ св. Симеона мироточивогъ у заведенію видити моћи. —

За упокой душе великогъ пріятеля и покровителя учѣнесе младежи преосвештеногъ епископа Сергія држана е овихъ дана у свима разредами школскимъ скромна богомоля и появило се „Со святими упокой.“ Ово зато явљямъ да би се обичай молити се Богу у школи кадъ звоно смртъ христіјана, особито за

у школу и школу заслуженных оглашуе, и кодъ насъ увео, као што у многимъ нѣмачкимъ школама тай побожный обичай постои. Обичай тай, кадъ бы се свесрдно извршивао, — кадаръ бы было силно подпомоћи религиозно воспитаніе дѣтѣ, а то е башъ кодъ насъ досада и на дому и у школи найвеѣма занемарено было.

у *Винковцы*. Одъ како се у нашимъ народнымъ школама новъ начинъ наставляня уводити почео, далеко веѣи напредакъ него што е до садъ было, кодъ дѣце, коя школу полазе, увиѣамо. Има ны много кои говоре: То ніе ништа, то дуго обстати не може, мора и найпосле бити онако, као што е было! Я кои званіе учительско веѣи пуни 18 година не прекидно отправляю, свакомъ ономъ, кои тако мисли и говори, смѣло реѣи могу, да ніе разумѣо речи кое су у Карловцыма и Сомбору ове ѳсени говорене. До садъ ни еданъ одъ найбільи учителя за две године ніе кадаръ было учинити оно, што данасъ одъ лошии учителя овимъ начиномъ за одну годину учинити може. Бли болъ и напредніе, кадъ нелко дѣтенце, кое е ове године у школу пошло, за 3. мѣсеца на своіой каменной таблицы или папиру, све оно записати уме, што му се годъ на изусть каже? Бли до садъ то бити могло? Ово и самогъ учителя весели, а дѣтету се наука омили, и жели не престано да пише. Бдва чека да у школу доѣе, и да іошъ кою народну пословицу, или мудро изреченіе, — одъ свогъ доброгъ учителя чуе, на изусть научи, и потомъ на таблицы или папиру напише. Кадъ дѣца изъ школе одходе, немаю се кадъ као до садъ, на улици безпослена задржавати, веѣи радостно куѣи хите, да се похвале родительима шта су у школи чули, научили, па іошъ и написали! Ко може казати да одъ садъ родители радіе дѣцу, у школу шиляти неѣе! Дѣцы садъ школа ніе оно страшно мѣсто, а учитель страшило, као што су имъ нѣбови родители плашеѣи ихъ представляли, говореѣи: А, чекай ти, у школу ѣу я тебе учителю дати, пакъ ѣешъ онда знати што е бой, што ли е зло!! Школа имъ е садъ миліе мѣсто, него и сами нѣбови домови, а учителя желе радіе видити него и саме родите-

лѣ, почемъ овде све оно чую и науче, што кодъ куће не имаю одъ кога. По Божићу, кадъ имъ се онетъ букваръ у руке да, одъ радости и милине незнаю шта да раде. Преврћу и траже, небылъ шта изъ нѣга читати знали. А кадъ имъ учитель покаже „Предмете рукописне“ на страни 52. о! радости садъ велике нѣнове: налазе и читаю оне ствари и животинѣ. кое су имъ познате. Желя се у нѣима јошъ већа породи, да и оно науче, што досадъ научили нису, т. е. да знаду прочитати, шта е годъ грађанскимъ штампанимъ писменима написано. Учителю садъ одъ лаке руке иде крозъ најкраће време и са штампанимъ грађанскимъ писменима дѣцу упознати, почемъ су ова на рукописна у млогомъ наликъ; дѣца ихъ за неколико дана науче па после савъ букваръ, гди имъ се годъ отвори, лагано могу читати.

Сваки разумниј учитель могао е примѣтити колико е болји садашњи начинъ ученя одъ онога срицаня кое е и кодъ вѣштїи учителя по читаву годину, а кодъ невѣшти и по две, на велику шкоду дѣце трајало. Па онетъ покрај свегъ тогъ дугогъ времена, едва да су дѣца знала какву другу књигу читати, осимъ оне, коју су чрезъ дуго оно срицањ већ на изуствъ изговорити умѣла. Писати јошъ манѣ, него само оно, што имъ е предъ очи ради прегледа, стављно было, а о слободнимъ писменимъ саставима и т. д. ни понятїя имала нису. — У обште е познато, да млогїй одъ насъ позиву свомъ у млогомъ отговарати ни најманѣ знали нисмо, него како е кои знао и волю имао, тамъ овамо тумарао е.

Све ово са увођенѣмъ новага начина престае и у нѣму налазимо довољно ества, да ће се наше школе крозъ кратко време изъ свога мртвила подићи, и у новъ животъ ступити. Само се садъ одъ насъ учителя озбиљна ревностъ и знанѣ новогъ метода иште, да свакој дужности и позиву свомъ колико е годъ можно, отговоримо. Иначе ће намъ се мудро оно изреченїе с. писма проговорити моћи: „Млого насъ е звани, а мало избранїй.

Младенъ Бошняковъ, учитель.